

www.zpd.org.mk

Здружение за заштита на правата на детето

Скопје, Република Македонија

2016

Implemented by:

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Печатењето на оваа публикација беше подржано од страна на ГИЗ Регионалниот проект за социјалните права на ранливите групи во име на Германското федерално министерство за економска соработка и развој (БМЗ).

Содржината на оваа публикација не секогаш ги рефлектира погледите на ГИЗ програмата или на донаторот.

Copyright © 2016 All rights reserved

Здружение за Заштита на правата на детето – ЗПД Скопје, Република Македонија
Defense for Children's Rights – DCR Skopje, Republic of Macedonia

Автор: Здружение за Заштита на правата на детето

Регионален проект за социјалните права на ранливи групи (SoRi), ГИЗ

Преку мобилни тимови до социјални права за ромските семејства во Шуто Оризари“

Вовед

Здружението за Заштита на правата на детето – ЗПД е невладината организација основана во 1998 година во Скопје, Република Македонија. Основна цел на ЗПД е да обезбеди заштита и еднаков третман за правата на детето и малолетничката правда, во согласност со Конвенцијата на ОН за правата на детето. Во таа насока, ЗПД допринесува кон развој и унапредување за правата на детето во Република Македонија, како и лобирање за измени и унапредување на националната легислатива, развивање на свеста за истите преку воочување на социјалните ризици и проблеми и преземање активности за надминување на состојбата каде што има непочитување или кршење на правата на детето.

ЗПД низ годините има допринесено за правата на детето преку успешна примена на голем број проекти во областа на малолетничката правда, за подигање и развивање на свеста и за заштита на правата на детето. Исто така има спроведено проекти, публикации и студии за конкретни проблематики како Зборник на трудови за правата на детето, „Правата на детето и малолетничката правда“, „Има ли живот за време и по затворањето“, „Стоп за злоупотреба на децата во предизборната кампања“, Проект за проценка на состојбата на сексуалната злоупотреба на децата во воспитно-поправните установи како и формирање на Центарот за детска правда „Малиот Голем Човек“ и многу други.

Основни цели на ЗПД се:

- Подигање на свеста за правата на детето и создавање чувство на солидарност со децата низ целиот свет;
- Поттикнување и проценка на примената на правата на детето во согласност со меѓународното право, односно Конвенцијата на ОН за правата на детето;
- Промоција и примена на најефикасните механизми и практики со цел обезбедување на примена и заштита на правата на детето.

Воедно ЗПД ги прати моменталните промени и трендови во областа на правата на детето и преку интензивна работа и соработка со релевантните институции допринесува кон обезбедување еднаков третман и пристап за правата на детето.

Едукативен забавен дневен **Центар за деца на улица**

Еден од најголемите предизвици на ЗПД е справувањето со маргинализираните групи, односно децата од ромската заедница. Имајќи ја предвид и комплексноста што лежи зад оваа проблематика, ЗПД го создаде проектот „Едукативен забавен дневен центар за деца на улица“ чија главна цел има тргање на децата од улица, задоволување на нивните социјални, здравствено-превентивни потреби, потреби за позитивен идентитет, самодоверба и вклучување во образовниот процес преку обезбедување на неформално образование и поддршка во рамките на активностите на дневниот центар. Исто така во самиот проект вклучени се деца и од претшколска возраст.

За да се обезбеди **константност и одржливост** на проектот предвидени се активности кои на дневна основа имаат за цел да допринесат кон непрекината поддршка на децата од ромската заедница и создавање на изолација од сите надворешни негативни ефекти кои имаат или можат да имаат влијание врз нив.

Во 2015 година, 141 дете беше вклучено во програмата на проектот. Во моментов повеќе од 100 деца го посетуваат Дневниот Центар

Еден од главните елементи на Проектот е **подигањето на нивото на свест** меѓу маргинализираната ромска заедница. Ова и понатаму претставува една од најголемите предизвици со оглед на фактот дека генерално не постои доволна заинтересираност за нивна едукација. Овој елемент има широк опсег и ги опфаќа и останатите релевантни засегнати страни, а индиректно и пошироката јавност.

Давање помош низ административни процедури. Голем број членови на маргинализираната ромска заедница не поседуваат документација и дел од нив не се заведени во националните матични книги на родени. ЗПД нуди помош и поддршка низ административниот процес за нивна регистрација и добивање на документи за лична идентификација.

Преку образование и социјално вклучување кон подобар живот

Други активности. Во текот на годината ЗПД организира настани со цел полесно вклучување на ромските деца во општеството. Тие активности опфаќаат организирање

на посети во музеи, театри, национални паркови, прослави за национални празници и други општествени настани

Преку мобилни тимови до социјални права за Ромските семејства во Шуто Оризари, регионален проект за социјалните права на ранливи групи (SoRi), ГИЗ

Основна цел на проектот е зголемување на информираноста на ранливото население за нивните права од социјална заштита, откривање и превенција на социјалните проблеми кои го попречуваат развојот на поединци, групи или самата заедница. За да се постигне тоа, предвидени се активности – теренски активности за нивно откривање (мапирање на ранливи групи), идентификација и дефиниција на проблемите во заедницата преку работилници, индивидуални средби, како и средби со фамилиите од ранливата група, подготвување на индивидуален план за работа во согласност со нивните потреби.

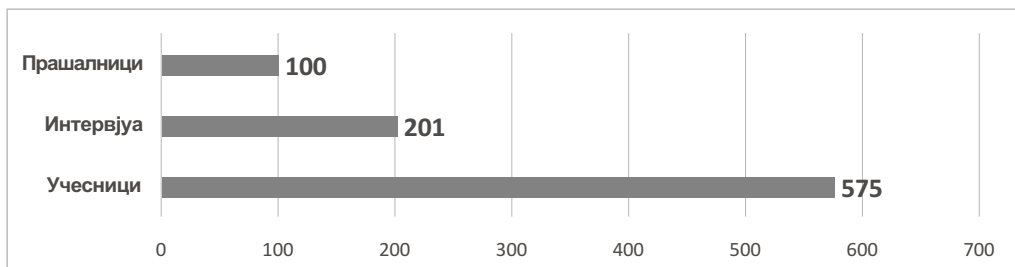
Подигање на капацитетите

Со примената на проектот, преку предвидените активности, се овозможи зголемување и подигање на капацитетите на ЗПД кои допринесуваат за подобрување на пристапноста на националните социјални услуги и подигнување на свеста кај ранливата ромска заедница.

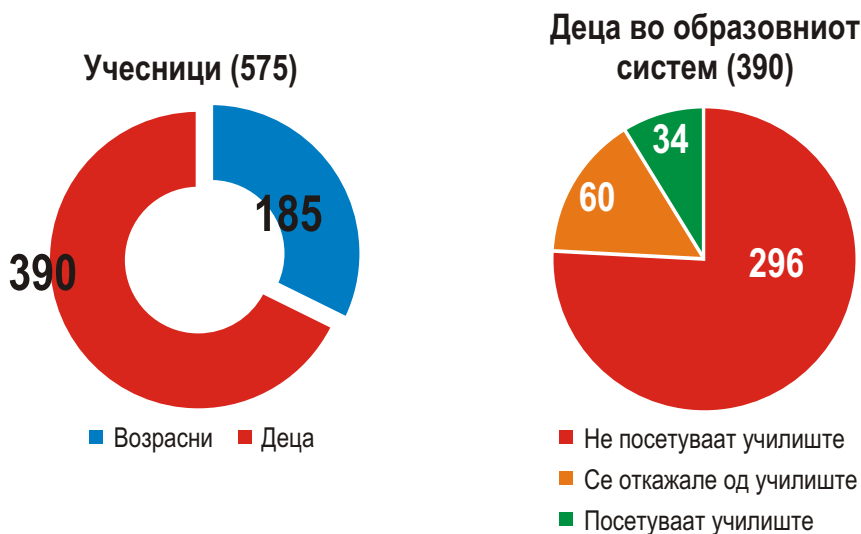
ЗПД се јавува како посредник – медијатор меѓу корисниците за остварување на социјални услуги, односно членовите на ранливата група и институциите. Преку давање помош и поддршка, како и нивно упатување во системот на социјална помош се овозможува нивно поефикасно и побрзо вклучување во социјалниот систем на Република Македонија.

Факти и статистика

Извештајот се базира на податоци од 575 учесници (100 ромски фамилии) од кои 390 деца. Методологијата што е користена при изготвување на извештајот е собирање на квалитативни податоци, преку директни средби со членовите на целната група и спроведување на прашалник.

Податоците од извештајот упатуваат на низок број на деца вклучени во формалниот образовен процес. Од вкупно 390 деца само 94 посетуваат училиште од кои 60 деца имале прекини или се откажале од училиште. Како најчеста причина заради која родителите не ги праќаат децата во училиште е немањето финансиски средства.

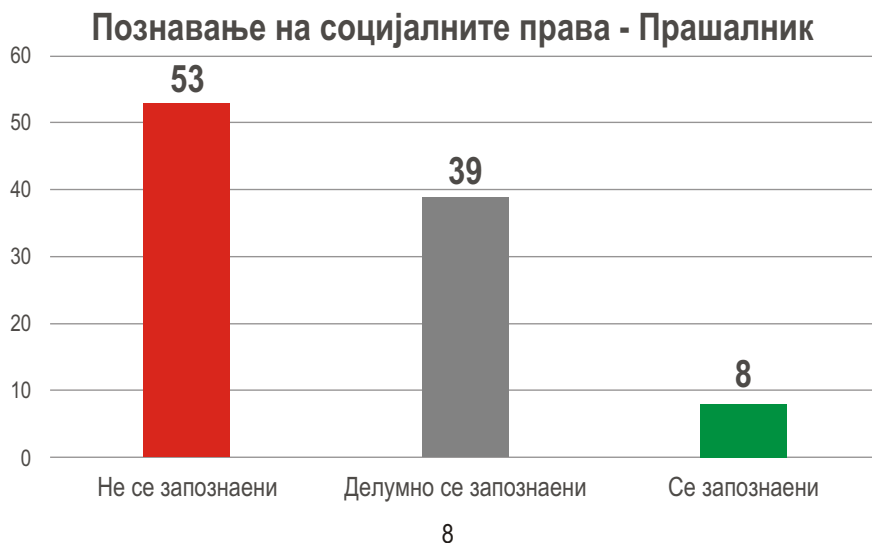

Во натамошна анализа, во образовниот профил на родителите можеме да забележиме високо ниво на неписменост, односно 91,5% од родителите не посетувале или се откажале од формалниот образовен процес.

Познавање на социјалните права

Според податоците од спроведениот прашалник, само 8 семејства се запознаени и ги користат своите социјални права, 39 семејства се делумно запознаени, а 53 семејства не ги знаат своите социјални права. Од 100 семејства, 29 семејства се приматели на социјална парична помош, 6 семејства се приматели на постојана парична помош, 3 семејства се приматели на помош за трето дете, додека 62 семејства не примаат социјална помош.

Преку теренските активности се евидентирани голем број лица кои не поседуваат лична документација (18 полнолетни лица и 77 малолетни лица). Овие лица не фигурираат во националниот систем и не се запишани во матичната книга на родени на Република Македонија.

Повеќето семејства живеат во импровизирани домови, во лоши животни услови во просек со 7 – 12 членови. Кај голем број е забележано потреба од медицинска нега и притоа тие беа пратени во здравствени установи на натамошни прегледи и лекување.

Алармантна е бројката на малолетнички бракови, односно 56. Оваа тема сè уште останува проблематична иако малолетничките бракови ги сметаат за традиција на ромската заедница. Загрижувачки е податокот дека 11 жени подлежат на семејно насилство, а 45 деца секојдневно се изложени на психичка и физичка тортура од страна на нивните родители и членовите на нивните семејства.

Спроведување на теренски активности

Резултати и Заклучоци

Преку интензивна соработка со целната група на индивидуалните средби и работилниците, успешно беа дефинирани проблемите со кои се справуваат. Заради недоволно познавање на нивните права и системот преку кој можат да се здобијат со социјална помош, преку овој проект лицата имаа можност за првпат да добијат информации, поуки и директна помош за користење на нивните социјални права. Врз основа на спроведениот проект, ЗГД изработи препораки кои се вклучени во самиот извештај.

Постапувајќи по добиените информации, ЗГД се погрижи да им обезбеди пристап и помош кон следните услуги:

Центар за социјална работа	51 семејство
ЈУ-МЦСР на град Скопје	20 семејство
ФЗОМ	15 семејство
Здравствена установа	46 семејство
НВО-партнер организации кои работат со обезбедување на лична документација	43 семејство

Со примената на овој проект се овозможи широка палета на услуги и помош за ранливите семејства како социјална, правна и здравствена помош. Вкупно 13 деца од овие семејства се вклучени во веќе постоечкиот проект *Едукативен забавен дневен детски центар за деца на улица*, преку кој ќе се овозможи неформална едукација, привремено згрижување и нивно вклучување во образовниот систем.

Активности со децата и нивно вклучување во
Центарот за деца на улица

Еден чекор напред

Како иницијатива започната пред десет години, проектот низ годините резултираше со многу успеси и создаде позитивни промени во ромската заедница. Со континуирана и интензивна работа со децата на улица вклучени во проектот, партнерите и останатите релевантни институции, резултираше со запишување и редовно посетување на 235 деца во училиште и до сега 173 деца успешно го завршуваат својот образовен процес со поддршка на тимот кој секојдневно и посветено работи со нив.

Секојдневни активности во Дневниот центар

Со цел да се зголеми бројот на згрижени деца на улица и да се постигнат поголеми резултати, неопходно е подигање на постоечките капацитети. Во наредните години е предвидено создавање на 24-часовен *Центар за деца на улица* кој би имал капацитети да згрижи поголем број деца на улица и да се обезбеди поинтензивна поддршка и помош.

Включи се!

За повеќе информации можете да нè
исконтактирате преку интернет-
страницата,
или преку е-пошта на Здружението.

